

Wyjść z „szarej strefy”

- założenia programu edukacyjno – mediacyjnego
adresowanego do dłużników ukrywających się
przed egzekucją komorniczą

Roman Pomianowski

Warszawa 7.09.2016

www.programwsparcia.com

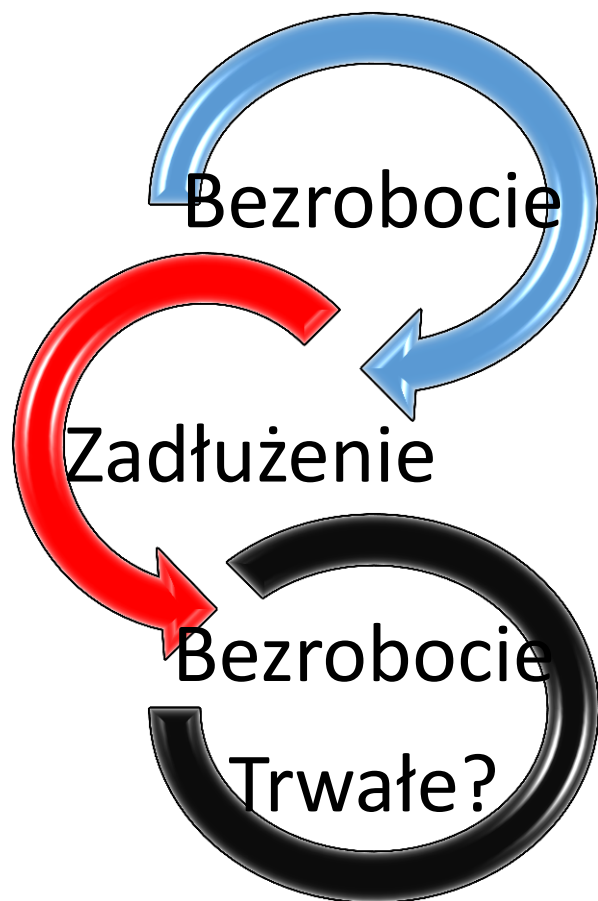
Wyjść z szarej strefy

- Reprezentuję Stowarzyszenie Program Wsparcia Zadłużonych z siedzibą w Poznaniu, działamy od 2011 roku, Stowarzyszeniem jesteśmy od 2013.
- Od samego początku podkreślaliśmy, że nie jesteśmy czyimiś rzecznikami, np. „pokrzywdzonych dłużników” ani przeciw komuś - wierzycielom, czy komornikom.
- Od początku realizujemy Program oparty na trzech filarach:
- Edukacji – szkolenia kadry i warsztaty dla zadłużonych i ich bliskich:
  - Szkoleń dot. specyfiki pracy z osobą zadłużoną 446h /około 64 dni szkoleniowych/ w których łącznie udział wzięło 1430 osób /głównie pracownicy pomocy społecznej, kuratorzy, psycholodzy, terapeuci uzależnień/.
  - Warsztatów dla osób zadłużonych - wspierających wyjście z zadłużenia 340h /około 57 dni warsztatowych/ w których udział wzięło łącznie 441 osób /zadłużonych i ich bliskich/.
- Indywidualne Doradztwo – psychologiczne, prawne, finansowe, dot. upadłości,...
- Wspieranie Wspólnoty Dłużników Anonimowych.

Wyjść z szarej strefy

- Projekt jest pokłosiem Konferencji z 17.11.2015, „BEZROBOCIE I ZADŁUŻENIE” i kontynuacji w formie Panelu Ekspertów
- Naszym celem – przygotowanie pilotażowego Projektu Edukacyjno-Mediacyjnego adresowanego do osób zadłużonych – bezrobotnych /czynszowo, alimentacyjnie, itd./ zmierzającego do aktywizacji ich w wychodzeniu z bezrobocia, „szarej strefy” i długów.

Wyjść z szarej strefy

- **Bezrobotnych – ponad 1 mln osób, 8% stopa**
- **Zadłużonych w BIG -2,0 - 2,4 osób**
- **Długotrwale bezrobotnych – ponad 800 tys. czyli 57% wszystkich**
- **Pracujących „na czarno” wg szacunków GUS 1 mln 78 tysięcy; 14% - 19% straty w PKB**

Wyjść z szarej strefy – dlaczego w szczególności „ALIMENCIARZE”?

- Dlaczego są tak szczególną grupą?
- Bo unikając płacenia alimentów okradają swoje dzieci;
- Bo jest to wyraz cynizmu, agresji – przemoc ekonomiczna;
- **Bo większość się uchyla – nie płaci;**
- W różnych rejestrach podają się, że uchyla się od obowiązku:
  - BIG Infomonitor 268 185 tys. osób. **Zaległości 8,5 mld PLN.**

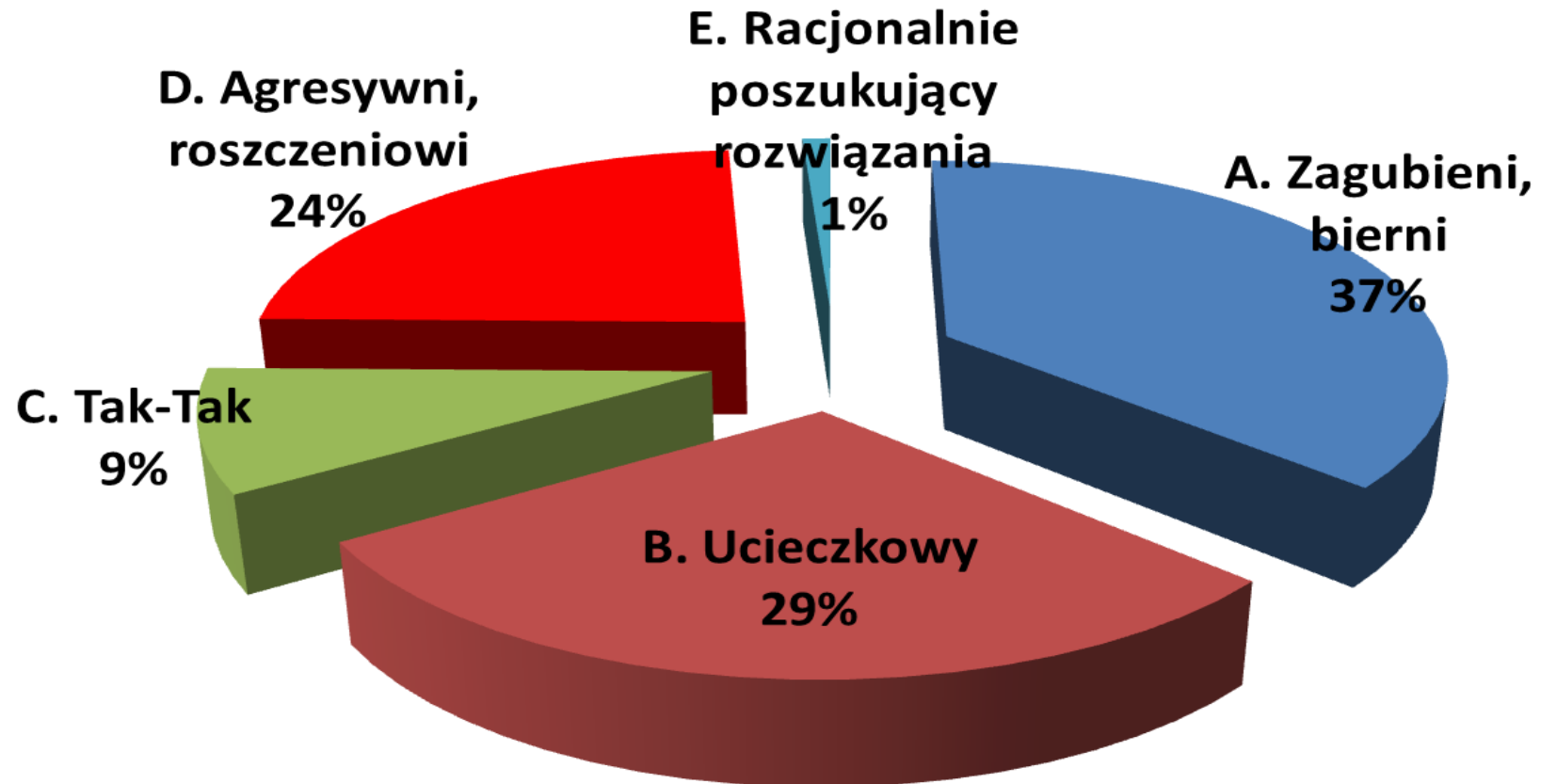
	2010	2011	2012	2013	2014
Prawomocne orzeczenia alimentów	94535	93146	87838	79254	72374
Skazania za uchylanie się od płacenia	17910	16138	12271	13911	12967
uchylający się %	18,9%	17,3%	14,0%	17,6%	17,9%

- **5 mln 600 tys. egzekucji komorniczych w 2014 roku,**
efektywność ogółem ~ 20,5% /w 2010/ , zal. alimentacyjnych 13,9 %

Wyjść z szarej strefy

- **Przyczyny takiego stanu rzeczy**

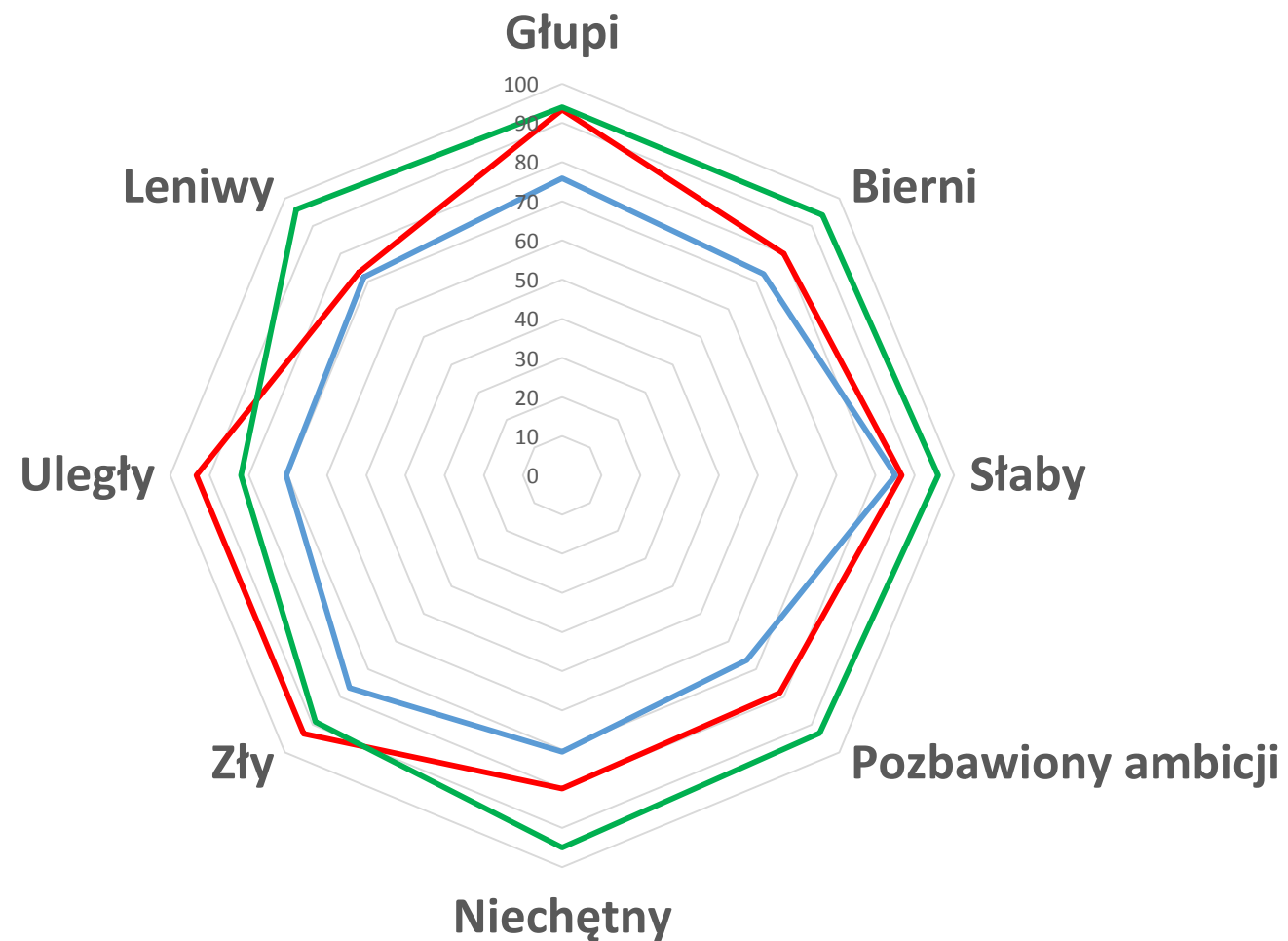
1. **Zachowanie dłużników**

Wyjść z szarej strefy wyniki badań wizerunku dłużnika

Procent negatywnych ocen Dłużnika 5-7pkt

—Terapeuci —Zadłużeni —Pracownicy Pomocy społecznej

Wyjść z szarej strefy

- **Podsumowanie**

- Wszyscy znamy efekt samospełniającego się proroctwa /eksperyment szkol/
- Nie chodzi tu o negatywne spostrzegania klienta – nie musimy go lubić.
- **W tym „wizerunku” brakuje tzw. zasobów, punktów zaczepienia, pozytywnych, mocnych stron dłużnika, na których można oprzeć się w planowaniu pracy z nim.**
- Ten problem zniknął u uczestników naszych szkoleń.

Wyjść z szarej strefy

- **Poszukujemy rozwiązań racjonalnych i pragmatycznych**, dygresja:
- Różne rzeczy można zarzucać dłużnikom ale nie to, że nie potrafią liczyć.
- Jeżeli spojrzymy na obecnie obowiązujący system egzekucji zaległych zobowiązań, to czy dłużnikowi opłaci się pracować? dla przykładu:
- *Pracuje „na czarno” za **3000zł brutto**, „na rękę” dostaje więc **3000zł**;*
- *Umowa o pracę -uczciwie za tą samą pracę –na rękę netto **1111,86zł**;*
- *Jeśli jest „alimencjarzem”- na rękę netto **902,29zł**.*
- *Pracuje na tzw. umowę cywilno-prawną może po miesiącu pracy mieć zajęte 100% wynagrodzenia – wola komornika.*

Wyjść z szarej strefy

- **Co jest b. racjonalne i efektywne z ludzkiego i społecznego punktu widzenia:**
- Trzymać się przyjętych zasady – dłużnika należy traktować zdecydowanie, zgodnie z prawem, dla zasady - nawet jeśli efektywność egzekucji nie przekracza 20 - 14% , a koszt pobytu skazanego za uchylanie się od płacenia alimentów w więzieniu przekracza 2600zł mies.;
- **Czy ktoś policzył koszty /nie tylko finansowe/ tej drogi postępowania???**
- Co proponujemy?
- **Żadnych dróg „na skróty”, np. amnestii, ustaw powszechnego oddłużenia, itd.**
- Może warto zaryzykować wyjście poza schemat i rozważyć b. elastyczny system postępowania, uwzględniający interes wierzyciela i dłużnika ?

Wyjść z szarej strefy- dobre wiadomości

- Zmienia się nastawienie wierzycieli – strategię pro-ugodowe;
- **Zmiany w prawie**
- Nowy wymóg formalny mediacji, który musi być stosowany w każdym pozwie (DzU z 2015 r., poz. 1595) - obowiązuje od 1.01.2016 ???
- Upadłość konsumencka, dziedziczenie, itd.;
- Upowszechnienie darmowego doradztwa prawnego – od stycznia 2016;
- Problem zaczyna żyć w świadomości społecznej – zainteresowanie i inicjatywy, np. Rzecznika Praw Obywatelskich;
- Co nam dziś formalnie przeszkadza?

Wyjść z szarej strefy – Nasza propozycja:

- **Projekt Edukacyjno-Mediacyjny dla osób zadłużonych - bezrobotnych**

Sytuacja wyjściowa

- Dłużnicy bezrobotni, w szczególności długotrwale,
- „ukrywający się w szarej strefie pracy”,
- z powodu trwającej egzekucji komorniczej

Zakładane cele

1. Zmotywowanie osób zadłużonych, bezrobotnych do podjęcia legalnej pracy i podjęcia stopniowo obsługi swych zobowiązań
2. Wypracowanie ugody z wierzycielami skłonnyimi do premiowania dłużników poprzez system ulg, indywidualnych harmonogramów spłat ratalnych i umorzeń

Proponowane działania

- Rekrutacja kandydatów do Projektu - prezentacja założeń
- Udział w programie motywującym 16 - 24 h zaj. warsztatowych + indywidualne doradztwo
- Mediacja z wierzycielem
- Zawarcie i zatwierdzenie ugody
- Nadzór nad realizacją ugody

Wyjść z szarej strefy - Nasza propozycja:

- Liczebność jednej grupy 16 osób – możliwa realizacja 3 grup, o różnej specyfice zadłużenia, w różnych miejscowościach.
- Uczestnicy zostaną zrekrutowani – np. przez ZKZL, MOPR, PUP/ lub zgłaszających się dobrowolnie.
- Po przedstawieniu im warunków udziału w Projekcie zawrą imienny kontrakt na udział.

Wyjść z szarej strefy - Nasza propozycja:

- Na Program oferowany uczestnikom składać się będą:
- Cykl zajęć edukacyjno-warsztatowych /18-24h/
- **Indywidualne doradztwo** psychologiczne, prawne, z zakresu zarządzania finansami osobistymi oraz zagadnień windykacyjnych.
  - **Cel – opracowanie Indywidualnego Programu wyjścia z zadłużenia i powrotu do pracy.**
- **Przeprowadzenie cyklu spotkań mediacyjnych Dłużnik – Wierzyciel**, szacowane 10 h mediacji – cel wypracowanie ugody akceptowalnej przez obie strony, realnej do wykonania. Jeśli będzie taka potrzeba ugoda może zostać potwierdzona sądownie.

Wyjść z szarej strefy - Nasza propozycja:

- **Czynniki motywujące, które mają skłonić dłużnika do podjęcia legalnej pracy – wyjścia z szarej strefy:**
- Zindywidualizowana edukacja /nowa wiedza i umiejętności/ wpływające na zmianę postawy dłużnika, np. pokazanie ślepej uliczki w jakiej trwa, korzyści jakie może uzyskać.
- **Pokazanie wymiernych i możliwie szybkich korzyści, jakie może uzyskać w ramach ugody z wierzycielem:** np. podejmuje legalną pracę – po 3 miesiącach uzyskuje umorzenie 10% swojego długu, po kolejnych 3 miesiącach pracy uzyskuje umorzenie kolejnych 10 - 20% swojego długu /może warto zastosować system progresyjny/.
- W tym samym czasie spłaca wynegocjowaną bieżącą ratę swego zadłużenia. Wierzyciel za to formalnie zawiesza warunkowo prowadzoną egzekucję
- Proces jest ściśle monitorowany i wspierany – bo może okazać się, że dla sprawnego przebiegu ugody dłużnik powinien, np. zdobyć dodatkowe kwalifikacje, odbyć leczenie odwykowe, itd.
- **Złożyliśmy już wniosek do Programu WRPO „Aktywna integracja” – czekamy.**

Program Wsparcia Zadłużonych - to nie kolejna instytucja, to Projekt Partnerstwa

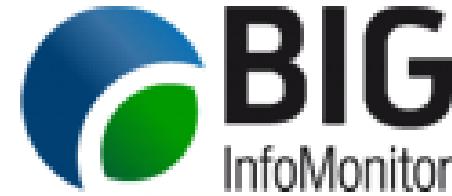
Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Centrum Inicjatyw Senioralnych

Wolna przestrzeń dla nowych
Partnerów, np: PUP, PCPR, OPS, RPO?

